

GUTENBERG

Finska Typografförbundets organ^{nr 4}

N:o 40 (4)

Suomen Kirjaltajaliiton äänenkannattaja

Februari
15
Helmikuu

Prenumerationspris — Tilaushinta
Helt år — Koko vuosikerta 5 m.
Halft år — Puoli vuosi 3 „
Postportot inber. — Postimaksu siihen luettuna.
Lösnummer — Irtonaisnumero à 30 p.

Ansvarig redaktör: Vastaava toimittaja:
O. A. Nyman
Adr.: Gräsviksg. 10. Osote: Ruoholahdenk. 10.

Annonspris — Ilmoitushinta
Per petitrad } 25 p.
Petiiti-riviltä }

8:de årgången
1900
8:s vuosikerta

Finska Typografförbundet. Suomen Kirjaltajaliitto.

Tiedonantoja Liittohallitukselta.

Liittohallituksen aikaisemmin kehoitettua, että osastohallitukset lähettäisivät takaisin tanskalaisen avustamista koskevat listat vaikka ei niihin olisikaan merkitty varoja, luettelaa tässä ne osastot, jotka eivät ole noudattaneet mainittua kehoitusta:

1:si sarjan listoja puuttuu **Oulun ja Kotkan** osaston.

2:sen sarjan listoja puuttuu **Porin, Maa-riahaminan, Oulun, Vaasan, Jyväskylän, Kokkolan, Kotkan, Haminan ja Tammisaaren** osastoilta.

Ja kehoitetaan että, koska se **tilityksen vuoksi on välttämätöntä**, mainitut listat tahi osastohallitusten selitys asiasta heti jätettäisiin Liittohallitukselle.

Ruotsin Litograafisen liiton hallituksen tekemän ilmoituksen johdosta kehoitetaan litograafisia työmiehiä ottamasta työtä Ruotsissa ennenkuin ovat kirjeellä kääntyneet yllämainitun hallituksen puoleen, osotteella: Sverges Litografiska förbunds styrelse, Vegagatan 10, Stockholm, koska muutamilla paikkakunnilla Ruotsissa on nykyään palkkausrettelöitä.

Asiamiehiksi on valittu:

Savonlinnan osastossa hra **Iivari Partanen**, osote: Savonlinna;

Oulun osastossa hra **Herm. Marjamaa**, osote: Kaiun kirjapaino; ja

Sortavalan osastossa hra **Antti Vuorio**, osote: Sortavala, Kirjapaino.

Liittohallitus on vastaanottanut seuraavat lahjat Vararahastolle:

Viipurin osastosta 50 m., Haminan os. 20 m. ja Käikisalmen os. 3 m.

Liittohallitus.

Förbundsstyrelsens meddelanden.

Enär förbundsstyrelsen tidigare anhållit det listorna för antecknandet af bidrag för danska arbetarne böra återsändas, oberoende af om några bidrag tecknats eller ej, uppräknas här de afdelningar från hvilka sagda listor ännu ej inkommit:

Af första serien ha samtliga utsända listor, utom från **Uleåborg** och **Kotka**, återkommit.

Af andra serien saknas listorna från **Björneborgs, Mariehamns, Uleåborgs, Vasa, Jyväskylä, Gamlakarleby, Kotka, Fredrikshamns** och **Ekenäs** afdelningar.

Och anhålles, **då det för redovisningen är nödvändigt**, att sagda listor eller resp. afdelningsstyrelsers förklaring i saken omedelbart insändes.

Enligt meddelande från Sverges Litografiska förbunds styrelse uppmanas litografiska arbetare att ej antaga kon-

dition i Sverge innan de vändt sig med förfrågan till ofvannämnda styrelse, adress: Vegagatan 10, Stockholm, emedan lönerörelse pågår i en del af Sverges städer.

Till ombud har utsetts:
i Nyslotts afdelning hr **Iivari Partanen**, adress: Nyslott;
i Uleåborgs afdelning hr **Herm. Marjamaa**, adress: Kaikus tryckeri; och
i Sordavala afdelning hr **Antti Vuorio**, adress: Sordavala, tryckeriet.

Förbundsstyrelsen har emottagit följande gåfvor till Reservfonden:

Från Viborgs afdelning 50 m., från Fredrikshamns afd. 20 m. och från Kexholms afdelning 3 m.

Förbundsstyrelsen.

Ilmoitettuja jäseniä. Anmälda medlemmar.

Helsingin osastosta: — Från Helsingfors afdelning: Törnqvist, Maria Sofia, p., t., ¹⁸/₉ 72. — Hakka, Hjalmar, l-opp., s.-elev, ²⁰/₁₁ 80.

Haminan osastosta: — Från Fredrikshamns afdelning: Hauhio, Emil, l., s., ²⁰/₈ 73. — Marttela, Emil, l., s., ⁴/₁₃ 76. — Antikainen, Arvid, p., t., ¹/₁₂ 77. — Sergejeff, Nikolai, faktori, faktor, ²⁰/₂ 66. — Majblom, August, l-opp., s.-elev, ⁶/₁ 80. — Puntti, Hjalmar, l-opp., s.-elev, ²³/₁₁ 80. — Pekkanen, Antton, l., s., ⁶/₁ 69.

Oulun osastosta: — Från Uleåborgs afdelning: Haapanen, Kustaa, p., t., ³/₈ 62. — Sellman, Alfred, p., t., ¹³/₁ 70. — Wahlstein, Johan Petter, l., s., ²⁰/₆ 69. — Andersin, Alfred Johan, l., s., ⁷/₂ 64.

Kuopion osastosta: — Från Kuopio afdelning: Puustinen, Adam, l-opp., s.-elev, ²³/₁₂ 81. — Savolainen, Edvard, l-opp., s.-elev, ⁶/₁₂ 82.

Turun osastosta: — Från Åbo afdelning: Tukiainen, Oskar, l., s., ¹⁶/₄ 77. — Laine, August Wilhelm, l-opp., s.-elev, ³⁰/₁ 82.

Vaasan osastosta: — Från Vasa afdelning: Viderberg, Oskar Rudolf, l., s., ¹/₅ 78. — Lillqvist, Johan Ferdinand, l., s., ¹⁰/₆ 72.

Yhtyneitä jäseniä. Inträdande medlemmar.

Helsingin osastosta: — Från Helsingfors afdelning: 1228. Koistinen, Viktor. — 1229. Rantanen, Ida.

Tampereen osastosta: — Från Tammerfors afdelning: 1230. Leander, Hugo Johan. — 1231. Nieminen, Arvid.

Muuttaneita jäseniä. Afflyttade medlemmar.

730. Puustinen, F., Viipurista Kuopioon, från Viborg till Kuopio. — 342. Markkanen, H., Kuopiosta Helsinkiin, från Kuopio till Helsingfors. — 1076. Räsänen, J. H., Savonlinnasta Porvooseen, från Nyslott till Borgå. — 1051. Nevalainen, A. W., Porvoosta Turkuun, från Borgå till Åbo. — 547. Markén, M., ulkomaalta Vaasaan, från utlandet till Vasa.

Eronneita jäseniä. Utgående medlemmar.

318. Malmström, Karl, 319. Vainio, Emil, eivät ole suorittaneet jäsenmaksuja, för bristande medlemsavgifter. — 1138. Venäläinen, Oskar, kuollut, död.

Osoitteita.

Liittohallitus.

Puheenjohtaja, hra **J. A. Kosk**, Sentraalikirjapaino.

Rahastonhoitaja, hra **Fr. Saastamoinen**, Sime-liuksen kirjapaino.

Tariffi.

Pitkien odottelujen jälkeen olemme vihdoinkin päässeet jonkinlaiseen selvyyteen tariffiehdotuksemme kohtaloista siihen nähden, että isäntien asettaman valiokunnan sekä liittohallituksen sovintoehdotukset ovat jo olleet liiton osa-toilla pohdittavana.

Koska isäntien valiokunnan painetussa muodossa julkaisemat perustelmat kaipaavat meidänkin puolelta selvitystä, niin ei liene haitaksi luoda niihin pieni katsaus.

Ensiksi lausumme kummaksumisemme siitä omituisesta katsantokannasta, jonka valiokunta on asettanut osviitukseen tariffia perustellessaan. Valiokunta on näet ilmoittanut hyväksyvänsä tuon jo isäntien kokouksessa yksimielistä kannatusta saaneen asian, että olisi tarpeellista aikaansaada koko maata käsittävä yhteinen palkkatariffi, vaan „koska tämän muutoksen totuttaminen, josta työmiehet saivat nauttia kaikki edut“, jo vaatii suuria uhrauksia kirjapaino-omistajain puolelta, niin ei tariffin muissa kohdissa pitäisi mainittavamasti korottaa nykyään voimassa olevia hintoja“. Kaiken hyvän lisäksi vedetään esiin tuo vanha tunnettu virsi muka taloudellisista kurjista oloista, joilla työnantajat säännöllisesti aina ratsastavat, kun työmiehet koettavat parantaa asemaansa.

Olisimme toki luulleet valiokunnan jäsenillä olevan sen verran oikeudentuntoa, että he olisivat myöntäneet tämän yhteisen palkkaustariffin olevan yhtä tarpeellisen niin isännille kuin työmiehille. He eivät ole oivaltaneet sitä, että se asema, jossa kirjapaino-tuotanto uykuisen äärimmäisiin rajattomuuksiin johtuvan kilpailun vallitessa on, siitä kärsii niin isäntä kuin työmies. He eivät ole käsittäneet sitäkään, että se on juuri työmiehen palkka, joka määrää tavarain hinnan. Kun nämä palkat kerran järjestetään yhteisen koko maata käsittävän sopimuksen mukaan, niin on aivan luonnollista, että silloin on myös suurimmaksi osaksi poistettu tuo nykyään isäntien keskuudessa vallitseva turmiolinen niin työmiesten palkkoin kuin myöskin tästä johtuva tilaushintojen polkeminen. Tämä on siksi selvä asia, ettei sitä tarvitse lähemmin selvittää.

Koska valiokunta nähtävästi otaksuu, että työpalkat uuden tariffin mukaan kohoaisivat siinä määrin, että se vähentäisi tavarain mekkiä ja näin ollen tuottaisi „suuria uhrauksia kirjapaino-omistajain puolelta“, ollen samalla muka esteenä kansanvalistuksen leviämislle, kuten valiokunta keskusteluissaan väitti, niin koettakaamme tutkia asian todellista laita.

Meillä on kaunokirjallinen, 300 sivua käsittävä teos, jota painetaan 3,000 kpl. Kirjan hinta on nykyään noin 3 markkaa. Latojan ansio tekee 1 markan sivua kohden tahi 300 markkaa koko teokselta. Jos pääkaupungin hintaperusteiden mukaan lisäämme tähän liiton ehdottaman 10 % korotuksen, niin tulee latouksen hinta kohoamaan 30:llä markalla. Siitä, missä määrin tämä tulee kohottamaan kirjan myyntihintaa, pääsemme selville siten, kun jaamme tämän 30 markkaa 3,000:lla, joka tekee tuon kauhean summan *yhden pennin* kappaleelle. Siis 3:— + 1 p:ni = Smk. 3:01. Koska painajain palkat ovat samassa suhteessa

*) Toim. harv.

tariffiehdotukseen, niin emme ole ottaneet sitä lukuun. Tosin emme tahdo kieltää, että tämä vertauksemme perustuu suotuisimpaan tapaukseen, vaan puhuu se kuitenkin osaltaan selvää kieltä.

Yksipuolisuutta karttaaksemme sekä saadaksemme asiallemme mahdollista vastakaikua, on velvollisuutemme katsoa asiaa siltäkin kannalta, jonka isäntien valiokunta on pitänyt tariffimme vaikeuttavimpana kohtana. Tämä perustuu fraktuurikirjasimilla ladottuun sanomalehdistöön maaseudulla.

Kuten tunnettu, on alin, maaseudulla ilmestyvien aamulehtien palkka nykyään 1 m. 30 p. sadalta riviltä korpus kirjainta. Katsoen siihen, että tämä palkka on siksi alhainen, että se tuskin riittää puoleen määrään korvaamaan nykyisen ajan kallistuneita elämiseneltoja, niin on myös tariffimme määräkset tässä verrannollisesti korkeimmat, ja tulee se näin ollen alimman luokan palkkaperusteiden mukaan kohtaan korkeintaan 25:llä pennillä. Koska näitten lehtien työaika tavallisesti päättyy ennen klo 11 yöllä, niin tulee tähän lisäksi 20 % yötyökorotus, joka tekee 1:30 + 56 p. = 1:86. Keskimääräinen latousmäärä numeroa kohden tekee 2,500 riviä. Missä määrin tariffi korottaa lehdien latousta, käy selville siitä, kun kerromme 56 p. 25:llä, joka korotus näin ollen tekee 14 markkaa numeroa kohden. Katsoen siihen, että mainittu työpalkka on maassamme nykyään vallitsevalla alimmalla asteella, tuntuu korotus pintapuolisesti asiaa käsitellen hieman korkealta. Mutta jos isännillä rahtuistakaan löytyy tahtoa parantaa työmiesensä tilaa tässä kurjaa kurjimmassa asemassa, niin ei tässä tapauksessa pitäisi esiintymän suuriakaan vastuksia voitettavina, jota seuraava perustelma todistaa.

Terveen affäärijärjen kannalta katsoen, täytyy myöntää, että lehti jonka tilaajamäärä ei kohoaa 2,000:teen, on perustajansa umpimähkään ajattelemattomuuden tuote. Lehdien nykyinen tilaushinta on kuukausittain keskimäärin 80 penniä. Kun nyt tämän alimman tilaajamäärän luvun 2,000:n mukaan jaamme sen korotuksen, joka tariffin mukaan tulee työhintaan, niin tekee tämä lisätaksoitus kutakin tilaajaa kohden 17 p. kuukaudelta tai 80 p. + 17 p. = 97 penniä. Mitä korkeammaksi tilaajamäärä kohoaa, sitä pienemmäksi alenee myös tämä lisätaksoitus. Katsoen siihen, että rahan arvo maassamme viimeisen vuosikymmenen kuluessa on laskeutunut vähintään 50 %:lla ja yhä edelleenkin osottaa laskeutumista, ja koska kirjaltajain palkat koko tämän ajan ovat pysyneet samassa asteessa, niin pitäisi tästäkin käydä täysin selville, kuinka oikeutettuja meidän vallitsevien olojen pakottamat kohtuulliset vaatimuksemme ovat. Koska latojan keskimääräinen päivätyöntulos on 300 riviä ja, lukuunottaen tariffin määräämät vapaapäivät, ansioa tekee 22 työpäivää kuukaudessa, niin tulee ansio tästä ennalikaisen hautaan vievästä työstä tekemään ainoastaan 122 mk. 76 p. kuukaudessa.

Ylläolevat numerot ovat perustetut liiton sovintoehdotuksen mukaiseen perushintaan, jotka valiokunnan ehdotuksen mukaan ovat 1,000:lta kirjaimelta fraktuuria alennetut 3:lla pennillä. Mitä siihen valiokunnan esittämään väitteeseen tulee, että maaseudulla ilmestyvät, fraktuurilla ladotut sanomalehdet tulisivat liiton ehdotuksen mukaan latouspalkkioon nähden muka kohoamaan niin paljon, että tariffin käytäntöön ottaminen kävisi mahdottomaksi, niin pitäisi yllämainittukin esimerkki täysin selvittämän, kuinka liioiteltuja valiokunnan perustelmat tässä kohden ovat.

Emme tosin saata kumota tätä valiokunnan väitettä kokonaisuudessaan, sillä maassamme löytyy todellakin joitakuuta lehtiä, joitten on selvä mahdottomuus suorittaa liiton esittämiä palkkoja. Vaan sitä, josko valiokunnankaan ehdottama palkkaperuste tässä soveltuisi käytäntöön, rohkenemme suuresti epäillä. Nämä ovat

lehtiä, joitten tilausmäärä vaihtelee 700—1,000:teen. Missä määrin tällaiset lehdet edistävät tuota valiokunnan huolenpidon alaisena olevaa kansansivistystä — jonka alttarilla meidänkin pitäisi jo entistäänkin tiukemmalle puristaa nälkävyötämme — käynee selville jo siitäkin, että niiden luonnollisesti ei myöskään kannata maksaa sitä toimittajan palkkaa, joka on välttämätön kunnolliselle sanomalehtimiehelle. Tällainen lehti perustetaan useimmiten yksityisiä puolueellisia näkökohtia silmälläpitäen paikkakunnalla ennestään olevan sanomalehden kustamiseksi. Seurasa tästä luonnollisesti on se, että tämän yhden kannatusta nauttivan lehden sijaan tulee kaksi kituvaa ja työmies saa kokea — nälkää. Ilmeisesti selvä asia on, että kirjaltajat palkkojaan perustellessaan, eivät saata uhrata välttämätöntä toimeentuloaan näitten kannatuksen puutetta kituvien sanomalehtien pönkittämiseksi.

Vaikkei isäntien valiokunnan esipuhe tunnukaan lupaavalta, niin emme kuitenkaan saata moittia tämän valiokunnan ehdotuksia tariffimme yksityiskohtiin nähden, ja että sovintoa ainakin osaksi on koetettu aikaansaada, osottaa se, että tariffimme 35:stä pykälästä on 23:n suhteen sekä isäntien valiokunta että liittohallitus päässyt yksimielisyyteen, vaan lienee tämä kuitenkin suurimmaksi osaksi luettava liittohallituksen miltei liiallisuuksiin meneväin myönnytysten tulokseksi. Mutta ettei tariffimme suhteen kuitenkaan ole saavutettu toivottua tulosta, osottaa se, että juuri ne pykälät, jotka ovat meidän toimeentulomme perustana sekä joista meidän menestymisemme ehto kokonaan riippuu, ovat osaksi kokonaan hyljättyt tai mitätöimän pieniksi tingityt. Mitä ensinnäkin jo edellämaitsemaamme perushintaan tulee, niin on tässä ainakin kirjaltajain puolelta koetettu aikaansaada sovintoa sillä, että jo ennestäänkin kohtuullisesta ehdotuksesta on peräydytty 5:llä %:lla, vaan on valiokunta puolestaan sittenkin katsonut vaatimuksemme liian korkeiksi.

Toinen, tariffimme miltei kipein kohta, oppilastariffi, on kokonaan hyljätty. Tästä ei valiokunnalla ole ollut rohkeutta ryhtyä edes keskusteluihinkin. Kuitenkin on tämä yhtä tärkeä niin isännille kuin työmiehille. Ainoa puolustus, jonka valiokunta perustelmissaan vetää esiin, on elinkeinolaki, joka muka tekee tämän oppilastariffin aivan tarpeettomaksi, sekä pidättää valiokunta isännillä näin ollen täyden vallan menetellä oppilaitensa kanssa kuten he, lakia noudattaen, parhaaksi katsovat.

Koettakaamme kuitenkin hiukan laveammaltakin kannalta perustella asiaa.

Me tiedämme, että maassamme on nykyään paljon kirjapainoja, jotka ovat miltei lasten vallassa. Lukuun ottamatta sitä missä määrin tästä kärsii ammatillinen taito, luomme tällä kertaa huomion ainoastaan siihen, mitä hyötyä meillä olisi tariffistamme yleensä, jos ei tämän ohella asetettaisi myöskin rajaa oppilasmäärälle. Meillä on esimerkiksi kirjapaino, jossa kahta latojaituria kohden työskentelee kymmenen oppilasta. Otaksukaamme että tämän kirjapainon omistaja hyväksyy tariffin. Valiokunnan ehdotuksen mukaan on siis tuo „suuria uhrauksia“ nielevä tariffi saavuttanut onnellisen ratkaisun. Pintapuolisesti asiaa käsitellessä tämä tosin saattaa näyttää siltä, vaan rohkenemme me kirjaltajat kuitenkin olla tässä kohden eriväviä mielipidettä. Sillä aivan luonnollista on, että ne isännät, jotka kaikesta ammatillisesta kehityksestä sekä oppilaitensa vastaisesta toimeentulosta välinpitämättöminä huomaavat, että painoissaan olevien taiturien palkat kohoavat uuden tariffin voimaan astuttua, tulevat passittamaan nämä taiturinsa taipaleelle nauttimaan niitä etuja, joita nämä jalomieliset isännät ovat heille „uhranneet“. Vaan mitäpä tästä? Onhan tariffi hyväksytty! Painon oppilasmäärää lisätään ja niin on „koneisto“ taas täydessä kunnossa. Missä on silloin se lain turva, jota isäntien valiokunta esittää. Jos voimme elinkeinolakiin, niin pidetään meitä luonnollisista syistä tylsämielisinä.

Nämä jo nykyään maassamme vallitsevat tosiasiat puhuvat siksi selvää ja mieltämasentavaa kieltä, kuinka yhä synkemmältä meidän vastainen toimeentulomme näyttää, ettei luulisi järkevimmän osan isännistöstämme jättävän tätä huomiotaan ottamatta.

Emme tahdo kieltää, ettei maassamme löydy sellaisiakin kirjapainoja, joissa oppilasolot ovat kohtuullisellakin kannalla, vaan kuka takaa meille sen, ettei nykyisen kilpailun yhä kiihkeämmäksi muodostuessa, nekin isännät, jotka tähän asti ovat koettaneet työmiesensä parasta silmälläpitää, tulisi toisten, keinoista väliäpitämättömien isäntien kanssa, pakotetuiksi samallaisen kohtalon alaisiksi. Sillä niin kauvan kun isännät maassamme eivät suostu yhteiseen suhteelliseen oppilasmäärään painoissa, niin on tästä selvä tulos se, että muutamien vuosien kuluttua suurin osa maamme kirjapainoita teetetään pelkillä lapsilla. Nykyään maassamme vallitsevia oloja silmälläpitäen sekä tarkasti perustellen asiaa, emme omasta puolestamme tahdo kieltää, että liiton ehdotus oppilasmäärän rajoittamiseen pienemmissä kirjapainoissa tuntuu jyrkältä, vaan jos isännät antautuvat yhteiseen sovitteluun tässä meitä kirjaltajia kipeimmin koskevassa asiassa, niin emme pidä rauhallista ratkaisua mahdottomana.

Mitä työajan pituuteen tulee, niin emme missään muodossa saata hyväksyä valiokunnan mielipiteitä. Valiokunta näet ehdottaa työaikaa 10:ksi tunniksi pääasiallisesti sillä perusteella, että tämä työaika on yleinen miltei kaikissa tehtaissa ja ammateissa, vaan tarjotakseen työmiehille, „yksinomattain etuja“, niin ei se kuitenkaan tahdo *pidettä* tätä aikaa niissä painoissa, joissa se jo on *alle* kymmenen tunnin. Kelle tästä itse asiassa tulisi „*etuja*“, selviäisi meille heti tämän pykälän hyväksytyä. Verratessaan meidän ammatiamme muihin ammatteihin, ei valiokunta ole lainkaan kiinnittänyt huomiotaan siihen, että tilastotieteen kumoamattomat numerot osottavat, että juuri meidän ammatissamme kuolevaisuusprosentti on suurin, ja että tämä johtuu liiallisen pitkästä työpäivästä, on myöskin tosi.

Valiokunnan jäsenten työ ja ehdotukset osottavat, etteivät he tunne niitä kärsimyksiä, joita työmies saa kokea, ja joita ainoastaan työmies kokemuksestaan saattaa selvittää. Emme tahdo uskoa, ettei valiokunta olisi osaksi koettanut asettua työmiehenkin kannalle, vaan on sen työt näin ollen lasketut pelkän yksipuolisen ja kylmän teorian pohjalta.

Ne myönnytykset, joihinka kirjaltajat ovat alkuperäisestä ehdotuksestaan suostuneet, ovat selvänä todisteena siitä, että työlakko pidetään vaarallisena aseena, jota ei pitäisi käyttää muulloin kuin sietämättömät olot siihen pakottomalla pakottavat.

Vaikka ehdotuksemme nykyinen kanta näytetäänekin, että olisi kovempiakin otteita oteltavina, niin koettakaamme sittekin toivoa sovinnollista loppuratkaisua asiallemme.

Fria ord. Vapaita sanoja.

Gutenbergin toimitukselle.

Allekirjoittaneet ovat sopineet seuraavasta ehdokaslistasta Helsingin Kirjaltajain yhdistyksen eri toimiiin:

Puheenjohtajaksi hra A. Henriksson.

Toimikuntaan hrat R. Drockila, V. Forsström ja O. A. Nyman sekä varajäseniksi hrat K. Kalenius, J. Lystinen ja K. Kajander.

Tilintarkastajiksi hrat O. Lindstedt, J. Holmberg ja V. Eklund sekä heille varamiehiksi hrat A. L. Nyman, W. Johansson ja K. F. Hellgrén.

Kalustontarkastajiksi neiti Emmi Eklund ja hrat V. Jonasson ja A. Lindroos sekä heille varamiehiksi hrat F. Pettersson ja J. A. Snell.

Joukko jäseniä.

Kartuttakaa Liiton Vararahastoa!

Några ord om principaldelegationens motiver.

De länge bebadade motiven hafva äntligen utkommit i tryck och utdelats åt förbundsmedlemmarna. Förbundsstyrelsen hade visserligen utsatt tiden för svarens inlämnande till den 20 dec. 1899, men, enligt meddelande från trovärdigt håll, hade största delen af svaren uteblifvit, hvilket enligt ordalydelsen i förbundsstyrelsens cirkulär, betydde godkännande. Några dagar senare anhöll däremot en s. k. „principaldelegation“ — utan behörig fullmakt? — att genast få träda i underhandling — rättare: börja med köpsläendet af den af förbundsmötet godkända tariffen, enär något motförslag från principalernas sida ej varit synligt — med förbundsstyrelsen och först i februari innevarande år hafva motiven utdelats. Detta kan med skäl kallas „skynda långsamt“ och hvilket inom landets typografer väckt ovilja och misstydningar. Att dessa förhållningar ha varit till motpartens fördel och till organisationens nackdel, torde ej kunna bestridas. Fagra löftenas tid är förgången och hör till det nittonde århundradet, det tjugonde fordrar mera aktivt uppträdande för idéernas förverkligande.

Vid genomgåendet af dessa, enligt mitt tycke ganska ensidiga motiv, kommer man till den slutsatsen att vid dessas uppgörande, såvidt möjligt, endast principalens fördelar tagits i betraktande, och mot hvilket ur arbetarsynpunkten ett och annat vore att anmärka, men då utrymmet icke medgifver någon omfångsrikare granskning, nödgas vi inskränka oss till det minsta möjliga.

I ingressen heter det att den nya aflönings-tariffens fördelar främst komme att tillfalla arbetarne, hvarför några synnerliga förhöjningar uti tariffens detaljbestämmelser icke borde göras. Vidare om de närvarande ekonomiska och politiska förhållanden, hvilka göra det omöjligt att med ökade pris för å tryckerierna utfördt arbete bekomma ersättning för sin genom den nu föreslagna reformen minskade inkomster o. s. v.

Från vår sida framställa vi: Då ingen löneförhöjning bör göras, hvarifrån tar då arbetaren medlen till de ökade dagliga utgifterna, särskildt nu då priset på lifsförnödenheter, hyror m. m. är i oupphörligt stigande och redan stigit med 25 å 50 %, på somliga varor så godt som fördubblats. Äfven fordras det medel till barnens skolgång för att få dem uppfostrade till goda medborgare. För ålderdomens betryggande måste äfven något göras enär vi ej — såsom fallet är med statens och kommunens tjänstemän — blifva pensionerade. Då hvarken kommunen, husägaren eller landtmannen tyckes taga notis om den „närvarande tiden“, utan tvärtom hejdlöst höja på hvar sitt område, kan det då anses rättvist att en hel korporation måste taga den „närvarande tiden“ iakt och göra större uppoffringar än hvad den möjligen kan hålla ut med. Osäkert är äfven när de politiska och ekonomiska förhållanden komma att gestalta sig annorlunda, de kunna ännu försämras, och hvem borgar för, om någon förbättring i detta afseende skulle inträffa, att våra fordringar ens då skulle anses berättigade. Kanske de äfven då stämplas som obilliga och orättvisa? Är man en rättvis bedömare, så måste det ju medgifvas, att då t. ex. landtmannen för sina produkter, d. v. s. sitt arbete, äger bestämma öfver priset, lika berättigad är äfven typografen vid försäljandet af sin vara, arbetskraften. Vidare framgår det att principalernas inkomst ej tål någon förminskning. Något sådant torde näppeligen ej heller komma i fråga, enär det är den stora allmänheten, som får vidkännas kostnaderna för löneförhöjningen genom att t. ex. bokförläggarene, som naturligt är, komma att förhöja prisen på sina förlagsarbeten med en viss procent. Obestridligt är också att principalen ej skulle hafva förmåner af denna tariff. Bland sådana må omnämnas, att med antagandet af denna tariff en gräns kommer att

sättas för den osunda smutskonkurrensen, hvilken nu förpestar luften både för principalen och typografen. Också för kunderna skulle de bestämda prisen värka välgörande, enär det då ej skulle löna mödan att med de allra minsta beställningar — såsom visitkort o. dyl. — löpa hos ortens alla boktryckare för erhållande af prisuppgift.

Af tarifförslaget 35 §§ har i 22 enighet ernåtts mellan principaldelegationen och förbundsstyrelsen, i 9 hafva parterna varit af motsatta åsigt och 4 — innehållande de för arbetarne viktigaste bestämmelserna — hafva af principaldelegationen föreslagits att utgå. Första motståndet möter oss i § 2 angående grundpriset. Principaldelegationen har, för att tariffen i landsorter ej blir fullkomligt oantaglig, ansett det nödigt att införa skilda pris för fraktur och antikva. Då frakturen af allt att döma i en snar framtid kommer att helt och hållet försvinna — tryckerier finnes redan hvilka äro utan fraktur — så är det onödigt att ha skilda grundpris och dessutom blir en orättvisa begången mot den som nödgas sätta fraktur för lägre betalning. Äfven för en icke-fackman borde det ju vara klart att lika lång tid går åt att kröka armen för en fraktur som antikva typ, och då en sättares förtjänst uteslutande är beroende af mängden af typer och ej af stilsorten så faller det utaf sig själf att endast ett grundpris kan och får ifrågakomma.

I § 3 finnes en högst komisk not, hvilken åt en i ryska språket ovan sättnings medgifver 25 % större förhöjning än åt en med vana, eller med andra ord: den okunniga får dubbelt större lön än den kunniga.

Innehållet till § 4 synes vara importerad från Tyskland. Hos oss är den däremot förkastlig, då det som oftast händer att beräkningssättaren utför tillfälligt arbete — såsom sättnings af profsidor m. m. — och då är ju det enklaste och rättaste sättet att mellanslagen räknas som bokstäfver.

I § 11 föreslår principaldelegationen för *rensifferkast* 25 % förhöjning om sättningen sker från sifferkast, i annat fall 50 %. För en fackman förefaller detta minst sagt löjligt då man vet huru tidsödande detta slags sättnings i verkligheten är. Förhållandet blefve detsamma som att fordra sättnings af grekiska efter grundpriset utan någon som helst förhöjning. Därför är den oantaglig.

Samma är förhållandet med § 12. Då man vet att till spärrning åtgår dubbelt längre tid än för vanlig sättnings, så måste ju ersättningen falla därefter d. v. s. med 100 %. Anmärkas bör att det finnes ett stort flertal tryckerier, där en ständig brist på utslutning gör sig gällande, särskildt hvad halv- och spatier vidkommer, så att mycken tid åtgår till sammanräfsandet af det nödiga beloppet.

§ 19 är likaså misshaglig för principalerna och föreslås att utgå. Orimligt är att fordra det beräkningssättaren skulle åläggas att utan ersättning utföra ett arbete, hvilket ovillkorligen tillhör tryckeriet, enär sättnings aflönas endast efter det antal typer han sammanfogat. Hvad skulle principalerna säga om beställaren af ett arbete också fordrade att få det inbundet utan skild ersättnings?

Om § 24 har mycken diskussion förts man och man emellan och har principaldelegationens förslag af hufvudstadens tidningsättare förkastats i sin helhet. Om någon som helst förkortning i arbetstiden vilja principalerna ej heller denna gång höra talas om. Som det var att vänta, får postens och telegrammens sena ankomst m. m. utan närmare förklaringar sitta emellan. Är det då absolut nödvändigt att hela utländska posten måste införas på en gång, och då ingen tvingande omständighet sådant fordrar, kunde inte då en del däraf lämnas till följande nummer. Enär utlandet alltid tages till föredöme, så hvarför inte härvidlag. Våra tidningsredaktörer äro ej okunniga om huru det förhåller sig med denna fråga i Sverige,

och då det där har kunnat realiseras till arbetarnes belåtenhet, så finnes det nog möjlighet att, med litet god vilja och tillmötesgående från redaktionernas sida, få samma arbetstid infördt äfven hos oss, enär det bland den tänkande allmänheten knappast finnes någon, som ej försakar några utländska nyheter för att unna nattarbetaren en välbehöflig hvila och på dessa grunder bör alt nattarbete afslutas kl. 12, undantagandes ett par dejurer för sättnings af telegrammen och viktigare notiser.

Vidare omtalas i motiveringen till ofvannämnda § att enligt Typograförbundets förslag kan en elev under hela sin lärotid mycket väl användas ensamt vid tidningsättning, blott det sker om dagen. Att detta ej öfverensstämmer med rätta förhållandet, är man i tillfälle att öfvertyga sig vid genomläsandet af Typograförbundets förslag § 26, deri från delegationens förslag antagligen är tagen, däri det i slutet af mom. c) heter att eleven hälften af sin lärotid måste användas vid civilt arbete, och att till civilt arbete ej — åtminstone i Finland — räknas dagliga aftontidningar, torde äfven delegationen medge.

För måndagsnummerns sättnings föreslås 40 % som tillräcklig ersättnings. Detta är för mycket, ifall arbetet skall utföras af sättnings, som äro anställda på civilt arbete, och för litet om meningen varit att måndagsnumret skulle sättas af den ordinarie tidningspersonalen. Dessa komme sålunda att stå så godt som dygnet rundt, d. v. s. från måndag morgon kl. 7 till följande morgon kl. 3, 4 eller 5. Rådligast är att den ordinarie personalen ej befattar sig med måndagsnummern; den däraf erhållna förtjänsten motsvarar ej på långt när hvad hälsan kommer att lida af den öfverhöfvan långa arbetsdagen.

I maskintryckaretariffen, § 25, motiveras bl. a. i mom. d) att tryckaren alltid är anställd på månadslön, hvarför *det bör för honom vara detsamma, hvad slags arbete han utför.*

Tryckare, är ni med om saken?

Elevtariffen, §§ 26 och 27, föreslås att utgå, emedan den skulle inskränka tryckerierarens obestridliga rätt gentemot elever, hvilka stå under hans husbondevälde. Som vi veta, är elevtariffen ett af livsvilkoren för oss och då vårt förslag i denna punkt af principaldelegationen ej ens upptagits till diskussion, vilja vi ej heller längre hålla oss härvid, enär om denna sak endast en mening är rådande. För de husbondevälde egande kunna vi dock upplysa att faktiskt nu redan skönjes början till en blifvande öfverbefolkning i yrket, och är det för att kraftigt kunna motarbeta detta onda, som elevtariffen ansetts nödvändig. Att denna skall blifva ett ständigt tvistefrå mellan principalerna och organisationen, behöfver ej påpekas, då vi utan elevtariffens antagande ej vunnit något nämnvärdt.

På samma sätt förhåller det sig med § 28, maskinsättaretariffen, hvilken också föreslagits att utgå, emedan ingen erfarenhet i vårt land ännu om dem existerar. Då delegationen till sitt rättesnöre användt utländska tariffer, så hvarför icke äfven härvidlag införa bestämmelser efter den i utlandet vunna erfarenheten? Nej, det är endast vid sådana fall, då det är till arbetsgifvarens fördel som de utländska metoderna och erfarenheterna användes som trumf, men äro de det minsta förmånliga för arbetaren, så då finnes det ingen erfarenhet och utan vidare anses dessa oantagliga.

Denna, jämte de två föregående §§:ne, måste till hvilket pris som helst kvarstå.

§ 29 har också mött på hinder. Medgifva ej våra arbetsgifvare att sjuklighetsprocenten inom typografikåren redan är ovanligt hög, närapå det högsta bland alla yrken, och att en förkortning af arbetstiden härvidlag invärkade mycket godt?

Den i § 30 föreslagna minimilönen är för låg. Möjligen finnes det någon „vilsöngaren“ som är villig att för tillfället antaga kondition

Föröken Förbundets Reservfond!

för den erbjudna lönen. Hvad den ordentliga arbetaren beträffar, så är det för honom omöjligt att med den lönen i dessa dyra tider försörja sig och sin familj, då ingen dyrtidstillägg för dem ens ej kommer i fråga.

Om städernas klassificering har jag fått den uppfattningen, att delegationens afsikt varit att uppsätta en evighetstaxa, eller hvarför ha alla större kyrkobyar eller köpingar upptagits i den samma; kanske för att få ett femte klass till. Afdelningarna torde nog draga försorg om att de blifva förda i den rätta klassen.

Hiskias.

Matkakertomus.

Tammikuun 25 päivänä pitämässään kokouksessa päätti Suomen kirjaltajaliiton hallitus lähettää yhden jäsenistään Haminan kaupunkiin perustamaan liitto-osastoa siellä olevien kirjaltajien kesken, jonka toimenpiteen liittohallitus uskoi allekirjoittaneelle.

Koska nyt olen suorittanut mainitun tehtävän, niin katson velvollisuudeksi tehdä pieni selvitys tämän matkakertomuksesta.

Lähdin Helsingistä t. k. 2 p:nä kello 8,15 i. p. ja saavuin Haminaan seuraavana päivänä kello 8 aamulla. Asemalta sunntasin askeleeni „Fredrikshamn Tidningin“ kirjapainoon, jossa esitin asiani siellä työskenteleville kirjaltajille, jotka lämpimästi kannattivat osaston perustamista kaupunkiin. Tässä painossa työskenteli johtaja, 2 latojaituria, joista toinen samalla hoitaa painajan tehtävät, sekä 1 latojaoppilas; palkka-edut: johtajalla 150 mkaa ja taitureilla 100 mkaa kuukaudessa; huoneusto ja puhtaus jotakuinkin mukiin menevä; työaika 9½ tuntia päivässä.

Täältä kohdistin kulkuni kaupungin toiseen kirjapainoon, jonka omistaa fil. maist. E. Wirkki, jossa taas esitin asiani ja täällä myöskin innolla kannatettiin osaston perustamista. Painossa työskenteli johtaja, 1 latojaituri ja 4 latojaoppilasta, joista 2 oppilasta viimeistä oppivuottaan, sekä 1 painajaituri ja 1 painajaoppilas; palkka-edut, huoneusto, puhtaus ja työaika samat kuin ensimmäinisessä kirjapainossa.

Samana iltana kello 6 pidettiin asian johdosta kokous kirjaltajien kesken. Kokoukseen, joka pidettiin erään toverin asunnossa, oli saapunut kaikki ne Haminan kirjaltajat, jotka sääntöjen mukaan ovat oikeutettuja liittymään Suomen kirjaltajaliittoon, luvultaan 8 (6 taituria ja 2 oppilasta). Kokouksen alusti allekirjoittanut, jossa muutamilla sanoilla tein selvää liittomme tarkoituksesta sekä välttämättömyydestä kuulua siihen, erittäinkin nyt, kun yleinen palkkaus-sääntö tulee ratkaistavaksi kaikkialla Suomessa. Kokouksessa päätettiin „kuin yks' mies“ yhtyä osastona Suomen kirjaltajaliittoon. Innostus oli yleinen, jota todistaa sekin, että Haminan kirjaltajat samassa kokouksessa lahjoittivat 20 markkaa liiton vararahastoon. Olisi ehkä yhtä ja toista mainittavaa vielä Haminan kirjaltajaloista, vaan jätän ne osaston jäsenten vastaiseksi tehtäväksi. Lopuksi lausun julkisen kiitoksen Haminan kirjaltajille kaikesta siitä myötätuntoisuudesta, jota he Suomen kirjaltajaliittoa ja minua kohtaan osoittivat sekä samalla lausun Haminan osaston tervetulleeksi yhteistoimintaan, meidän kirjaltajien niimhyvin aineellisten kuin henkisten etujen valvomiseksi.

Toverilliset terveiset Haminan kirjaltajille.

Alfred Stampell.

Latojat hoi!

3 latojaa saapi heti vakituista työtä, kun ilmoittavat itsensä Liiton paikantulovalvostoon, Annankatu 24, 2:n kerros, k:lo 4-5 tai 7-10 j. pp.

A. J. Jakobsson.

Från förbundsområdet. Liiton alalta.

— **Helsinki.** Yhdistyksellä oli tämän kuun 4 ja 6 p:nä kokous palokunnan talolla, joissa keskusteltiin liittohallituksen ja isäntäkomitean yhteisissä istunnoissa syntyneistä välitysehdotuksista. Kokouksessa hyväksyttiin yksimielisesti liittohallituksen ehdotukset ehdolla, että isännätkin ne hyväksyvät, muussa tapauksessa päätettiin pysyä yleisessä liittokokouksessa viime kesänä hyväksytyssä tariffissa. — Oppilastariffista, jonka isäntäkomitea oli ehdottanut pyyhittäväksi, syntyi vilkkaampi keskustelu, jonka kestäessä parikolme työnjohtajaa myöskin tahtoi jättää oppilastariffin tulevaisuuteen, „koska isännätkin niin tahtovat“, vaan joka mielipide ei saanut kannatusta.

Vastalauseetta ei tällä kertaa sentään kukaan pyytänyt pöytäkirjaan.

Molemmissa kokouksissa oli jäseniä harvinaisen runsaasti saapuvilla: edellisessä lähes 200 ja jälkimäisessä 150. — m —

— **Turku.** Yhdistyksen kokouksessa sunnuntaina v. k. 28 p:nä päätettiin kehoittaa oppilaita luovuttamaan vararahastoon puolet siitä mitä taiturit maksavat. — Yhdistyksen kirjaan päätettiin tilata „Schweizer Graphische Mitteilungen“, „Nordisk Boktryckarekonst“ ja „Boktryckerikalender“ sekä „Valvoja“. — Asetettiin valiokunta arvostelemaan tamperelaisen kustannusosakeyhtiön Sammon kustannuksella ilmestyvän kuvaramatun painatusta y. m. — Päätettiin ottaa julkainos muutama vuosi sitte Gutenbergissa julkaistuista kilpailukirjoituksista kysymyksestä „Mikä on liiton tarkoitus?“ jaettavaksi sekä nuoremmille jäsenille että muille kirjaltajille, joilla liiton tarkoitus ei vielä ole selvillä. Myöskin päätettiin yhdist. jäsenten kesken toimeenpantavassa seurusteluiltamassa pidettäväksi esitelmää samasta asiasta. — Tariffisovintoehdotuksesta valmisteluvasti harkitsemaan asetettiin erityinen valiokunta.

Edellisestä kokouksesta, joka pidettiin jouluk. 10 p:nä, jäi epähuomiosta referaatti lähettämättä. Tärkeimpiä asioita siinä oli, että päätettiin lähettää uusikaupunkilaisille kirjaltajille kirjelmä, jossa kehoitetaan heitä perustamaan liitto-osasto, sekä että yhdyttiin niihin vastalauseisiin, joita sekä useat työvänyhdistykset että sanomalehdet ovat panneet elinkeinolakikomitean ehdottamaa elinkeinolain 70 §:n 4:tä kohtaa vastaan.

— **Viipuri.** Yhdistyksellä oli 8:s vuosikokous sunnuntaina helmikuun 4 p:nä. Kokouksessa keskusteltiin ja päätettiin seuraavista asioista: Luettiin osaston lähettämä avoin kirje Suomen kirjaltajaliitolle koskeva palkkaustariffin käytäntöön ottamista. Samoin väliaikaisen ja edellisen kokouksen pöytäkirjat sekä vuosikertomus kuluneelta vuodelta.

Tilintarkastajain kertomuksen johdosta päätettiin myöntää johtokunnalle täydellinen tilivapaus. Tilikertomuksen mukaan on yhdistyksellä vuoden kuluessa ollut tuloja 2,558:19 ja menoja 1,486:20. Säästö seuraavaan vuoteen 1,071:99. Sääntöjen 29 §:n mukaan toimitetuissa vaaleissa tulivat valituiksi: puheenjohtajaksi hra O. Räisänen; johtokuntaan hrat A. V. Tallberg, A. J. Tolvanen ja G. A. Juselius sekä varajäseniksi hrat O. Savander ja K. Forstén; tilintarkastajiksi hrat O. Sederholm, E. Kukkola H. Korhonen; huvitoimikuntaan hrat E. B. Reinikainen, V. Blomqvist, K. Forstén, J. Korhonen, K. Vidgren ja O. Keijalainen.

Kokouksen loputtua oli perheiltama, johon oli saapunut runsaasti yleisöä. Illan lyhyt ohjelma sisälsi suurimmaksi osaksi laulua ja soittoa, joka piti yllä hilpeää mielialaa koko illan. Vieraille tarjottiin ohjelman väliajoilla virvokkeita, hedelmiä ja voileipiä.

Sunnuntaina helmikuun 11 p:nä pitämässään kokouksessa valitsi osasto varapuheenjohtajaksi hra G. A. Juseliuksen, kirjuriksi J. Skutnabb'in ja rahastonhoitajaksi hra A. J. Tolvasen. Yh-

distyksen toimintaa tarkastamaan valittiin hra A. V. Tallberg.

Samassa kokouksessa tarkastettiin uusi palkkaustariffi-ehdotus, joka hyväksyttiin liittohallituksen ehdotuksen mukaisena paitsi 24 ja 30 §:ään hyväksyttiin kappaleita liittokokouksen ehdotuksen mukaan.

Liiton asiamieheksi valittiin O. Räisänen.

Notiser. Uutisia.

— **Kuollut.** T. k. 13 p:nä kuoli täällä kirjaltaja Arvid Vesterling, 34 vuoden ijässä.

— **Lopullista tariffin sovintoehdotusta** pohtimaan kokoontuvat Suomen kirjapainan isännät täällä helmik. 18 p:nä.

— **Täkal. yhdistyksen urheiluklubilla** oli viime sunnuntaina vuosikokouksensa jossa, ikävä, kyllä ei ollut läsnä muuta kuin 22 jäsentä. — Tuloja on ollut 1,500 mk. 13 p. ja menoja 1,000 mk. 82 p.; siis säästöä tulevalle vuodelle 499 mk. 31 p. — Toimikuntaan valittiin herrat I. Kurvinen, A. Trafimoff, K. Johansson, E. Enberg, E. Johansson, V. Johansson ja J. Saxberg sekä varajäseniksi herrat F. Miettinen, A. Tötterman ja A. Lindroos. — Tilintarkastajiksi herrat A. Karjalainen ja E. Granberg sekä varajäseniksi herrat K. Skogster ja H. Nyman.

— **Latomakoneet lisääntyvät.** Kaikulehden kirjapainoon Oulussa on tilattu latomakone. Siis neljäs järjestyksessä Suomessa.

— **Under pågående lönerörelse bland litograferne i Sverige** varna vi våra finska kolleger att ej ingå i arbetsförbindelser derstädes utan att först göra sig underrättade med litografiska förbundsstyrelsen i nämnda land.

— **Det fotografkort,** som af ateliern Apollo blef tagen af deltagarne i Förbundsmötet skulle man ej kunna tro vara tagen under detta århundrade. En firma med Apollon goda namn hade ej bordt utsläppa bland allmänheten ett sådant kluddvärk. Alla deltagarne, med få undantag nära, ser ju ut som andra solvargar.

Vi hoppas att typograferne framdeles ser sig bättre för hurudan firma de i olika fall ämna anlita.

Svibel. — Sekälia.

Gutenberg'in viime numerossa olleeseen uutiseen „Uusi keksintö Tampereella“, pyydän vastata seuraavaa: Ensinnä pyydän sen kirjoittajalle lausua että kuin hän karpäsestä karhua tekee ettei tee sitä niin suurta, sillä fornut mitkä olivat liimatut oli ainoastan kaksi sivua umpinaisen puuraamiin sisään ladotut, joissa oli latomus niin peräti kehnoa ettei antanut niihin muu kuin kastella ne liimavedellä ellei olisi tahtonut että painos oli kestänyt viikko-kausia ja noussut n. s. „petsejä“ joka toisella arkilla. Painauksen loputtua niistä kirjaimiin kiinni jäänyt liima kyllä poistettiin ettei siitä mitään haittaa ollut latojalle. Uutisen kirjoittajalle (nim. jos hän on latoja), suositan sen hyvänä esimerkkinä että latokoon hän sivut niin ettei niistä tule painajalle tuollaista kiusallista harmia kuin yllämainitussa tapauksessa oli, sillä formu mikä on hyvin sluatattu ja tasaisesti kiristetty ei milloinkaan nouse. Neron tuotettaan lienee mainittu kirjoittaja tuonut nähtäville vaikka tuntuukin se peräti pikkumaiselta kuin lapselliselta. Lopuksi ehdotan mainitulle uutisen kirjoittajalle että 5 vuotinen kansanopistokurssi olisi hänelle hullummaksi se kumminkin opettaisi karpäsen karpäsenä pitämään.

Keksijä.

Kirjevaihtoa.

Rinne. Koska kirjeenne ei vanhene, niin pyydämme jättää se ensi numeroon.

Keksijä. Lukuunottamalla lähettämämme postimerkin olette vielä 20 p:ää velkaa postilisämaksuja toimitukselle.

Helsingissä 1900.

J. Simeliuksen perillisten kirjapaino osakeyhtiö.